

התרגום מארמית

1 יום אחד הָיָה [רבי יוחנן] רוחץ בַּיַּרְדֵּן
 רָאָהוּ רִישׁ לְקִישׁ, סָבַר — אִשָּׁה הוּא.
 נָעַץ רַמַּח בַּיַּרְדֵּן וְקַפֵּץ לַיַּרְדֵּן אַחֲרָיו.
 אָמַר לוֹ: כַּתְּךָ זֶה לַתּוֹרָה.
 5 אָמַר לוֹ: יוֹפְיֶךָ זֶה לְנָשִׁים.
 אָמַר לוֹ: אִם חוֹזֵר אַתָּה בָּךְ, נוֹתֵן אֲנִי לְךָ אֶת אַחוֹתַי שְׂפֵפָה מִמֶּנִּי.
 קָבַל עָלָיו.
 רָצָה לַחֲזוֹר לְהִבְיֹא בְּגֵדוֹ וְלֹא יָכַל.
 לְמַדּוֹ מִקְרָא וְלְמַדּוֹ מִשְׁנָה וְעָשָׂא אָדָם גְּדוֹל.
 10 יוֹם אֶחָד הָיוּ חֲלוּקִים בְּבֵית הַמְּדַרְשׁ:
 הַסִּיף וְהַסִּבִּין וְהַפְּגִיזוֹן וְהַרְמָח וּמַגְלֵי־יָד וּמַגְלֵי־קֶצֶר [משנה כלים פ"ג מ"א]
 מֵאִימָתַי מְקַבְּלִין טַמְאָה? מִשְׁעֵת גָּמַר מְלֹאכְתָּן.
 וּמֵאִימָתַי גָּמַר מְלֹאכְתָּן?
 רַבִּי יוֹחֲנָן אָמַר מִשְׁיִצְחָרְפִּים בְּכַבְשָׁן,
 15 וְרִישׁ לְקִישׁ אָמַר מִשְׁיִצְחָרְפִּים בְּפִים.
 אָמַר לוֹ רַבִּי יוֹחֲנָן: לִיסְטִים בְּלִסְטִיּוֹתָ יוֹדֵעַ.
 אָמַר לוֹ: וּמָה הוֹעֵלֶתְ לִי, שָׁם רַבִּי קָרָא לִי וְכָאֵן רַבִּי קָרָא לִי.
 חֲלָשָׁה דַּעְתּוֹ שָׁל רַבִּי יוֹחֲנָן, חֲלָה רִישׁ לְקִישׁ.
 בָּאָה אַחוֹתוֹ וּבְכַתְּהָ לְפָנָיו, אָמְרָה לוֹ: רָאָה אוֹתִי.¹
 20 לֹא הִשְׁגִּיחַ בָּהּ.
 רָאָה יְתוּמִים הֶלְלוּ.
 אָמַר לָהּ: "עֲזֹבָה יְתוּמִיךָ אֲנִי אֲחִיָּה" (ירמיהו מט, יא)
 בְּשִׁבִיל אֱלֻמְנוּתִי.
 אָמַר לָהּ: "וְאֵלְמְנוּתֶיךָ עָלַי תִּבְטְחוּ" (שם).

1 ראה אותי — רחם עלי.

הָיָה רַבִּי יוֹחֲנָן מְצַטְטֵר אַחֲרָיו הַרְבֵּה.
 אָמְרוּ חֲכָמִים: מָה נַעֲשֶׂה לְהַנִּיחַ אֶת דַּעְתּוֹ?
 נִשְׁלַח אֶת רַבִּי אֱלֶעָזָר בֶּן פְּדָת, שְׁשֻׁמוּעוֹתָיו מְתַדְדוֹת.
 הִבְיֹא אֶת רַבִּי אֱלֶעָזָר בֶּן פְּדָת וְהוֹשִׁיכוּהוּ לְפָנָיו.
 30 כָּל דְּבָר שֶׁהֵיָה אֹמֵר [רבי יוחנן], אָמַר לוֹ: שְׁנוּיָה [הַלְכָה] שְׁמֹסֵעַת לְךָ.
 אָמַר: וְכִי לְזוֹה הִצְרַכְנוּ —
 בֶּן לְקִישׁ, כָּל דְּבָר שֶׁהֵיָיְתִי אֹמֵר
 הָיָה מְקַשָּׂה לִי עֲשָׂרִים וְאַרְבַּע קְשִׁיּוֹת
 וּפְרַקְתִּי לוֹ עֲשָׂרִים וְאַרְבַּעַה פְּרוּקִים, עַד שֶׁנִּתְרַוְּחָה הַשְּׁמוּעָה,
 35 וְאַתָּה אֹמֵר "שְׁנוּיָה [הַלְכָה] שְׁמֹסֵעַת לְךָ"?
 וְכִי אֵינִי יוֹדֵעַ שְׂפֵפָה אֲנִי אֹמֵר?
 הָיָה הוֹלֵךְ וְתוֹפֵס בְּשַׁעֲרֵים:
 בֶּן לְקִישׁ הֵיכֵן אַתָּה?
 עַד שֶׁנִּתְרַפָּה דַּעְתּוֹ.
 40 בְּקִשׁוֹ חֲכָמִים רַחֲמִים עָלָיו וּמַת.

המקור בבבלי (בעיקרו על פי כתב יד המבורג ועל פי כתבי יד נוספים)

1 יומא חד הוה קא סחי בירדנא
 חוייה ריש לקיש סבר איתתא הוא
 דצייה לרומחא בירדנא ושוור לירדנא אבתריה
 אמ' ליה האי חילך לאוריתא
 5 אמ' ליה האי שופרך לנשי
 אמ' ליה אי הדרת בכ יהיבנא לך אחתי דשפירא מנאי
 קביל עליה
 בעא למיהדר לאיתווי מאניה ולא אמציייה
 אנמריה ואתגיה ושוויה נכרא רבה

הוה קא אויל וקארי אבבי
בר לקישא היכא את
עד דשני דעתיה
40 בעו רבנן רחמי עליה ונח נפשיה.

ספרות נבחרת:

י' פרנקל, עיונים בעולמו הרוחני של סיפור האגדה, הקיברץ המאוחד, תשמ"א, עמ' 74-75, 168.

10 יומא חד הוה קא מיפלגי בי מדרשא
הסיף והסכין והפיגיון והרומח ומגל יד ומגל קציר
מאימתי מקבלין טומאה משעת נמר מלאכתן
ומאימתי נגמרה מלאכתן
רבי יוחנן אמ' משיצרפן בכבשן
15 וריש לקיש אמ' משיצחצחן במים
אמ' ליה רבי יוחנן לסמאה בלסמיותיה ידע
אמ' ליה מאי אהנית לי התם רבי קרו לי והכא רבי קרו לי
חלש דעתיה דרבי יוחנן חלש ריש לקיש
אתיא אחתיה וקא בכיא קמיה אמרה ליה חוי לדירי
20 לא אשנח בה
חוי להני יתמי
אמ' לה עובה יתומיך אני אחיה
בשביל אלמנותי
אמ' לה ואלמנותיך עלי תבטחו
25 נח נפשיה דריש לקיש
הוה קא מצמער רבי יוחנן בתריה טובא
אמרי רבנן מאי נעביד דמיתבא דעתיה
נתיוה לרבי אלעזר בן פדת דמחדרן שמעתתיה
אתיוה לרבי אלעז' בן פדת ואותבוה קמיה
30 כל מלחא דהוה קאמ' הוה אמ' ליה תניא דמסייעא לך
אמ' וכי להדין צריכנא
בר לקישא כל מלחא דהוה קאמינא
הוה מקשי לי עשרין וארבעה קושיאתא
ופריקנא ליה ארבעה ועשרין פירוקי עד דרווחא שמעתא
35 ואת אמרת תניא דמסייעא לך
אמו אנא לא ידענא דשפיר קאמינא